

årsmelding 2017

Oscarsgt.10
0352 Oslo

**biologisk
dynamisk
forening**

www.biodynamisk.no

STYRETS ARBEID

Styret i Biologisk-dynamisk Forening har i arbeidsåret 2017 bestått av: Elizabeth Wirsching, (leder), Odd-Jarle Stener Olsen (nestleder), Lene Stangnes (styremedlem), Pierre Sachot (styremedlem), Jasper Kroon (styremedlem), Urs Gamper og Pernille Vestskogen (varamedlemmer).

Styret har hatt 6 styremøter i løpet av året, og behandlet i overkant av 100 saker.

Virksomhetens art

Biologisk-dynamisk Forening ble grunnlagt i 1950 og har siden da hatt som formål å arbeide for å utvikle og styrke biodynamisk landbruk i Norge. Foreningen er en demokratisk oppbygd landsdekkende organisasjon, der årsmøtet er øverste organ. Foreningen har kontor i Oscarsgate 10 i Oslo.

De viktigste aktiviteter i foreningens regi er veiledning og rådgivning, formidling og utdanning, utgivelse av magasinet HERBA, samt deltagelse i markeder og arrangering av kurs og seminar.

Foreningen fikk om lag 50 nye medlemmer i løpet av 2017, og har nå 613 medlemmer på landsbasis.

Biologisk-dynamisk Forening eier varemerket Demeter i Norge, og Debio forestår sertifisering og godkjenning av Demeter-produksjon på basis av en samarbeidsavtale mellom Biologisk-dynamisk Forening og Debio.

Biologisk-dynamisk Forening arbeider for å gjøre varemerket Demeter og Demeter-kvalitet kjent i Norge. Et av tiltakene har vært å etablere et Demeterforbund etter dansk mønster. Foreningen håper det vil føre til entusiasme og matglede, bygd på biodynamiske prinsipper om produksjon av matvarer og tilberedning.

Biologisk-dynamisk Forening finansierer sin drift gjennom medlemskontingent, organisasjonsstøtte fra Landbruks- og matdepartementet, prosjektstøtte fra Landbruksdirektoratet, samt tilskudd fra ulike private fond og stiftelser.

Medlemsstatus

Foreningen hadde 546 medlemmer ved årets begynnelse og 606 medlemmer ved årets utgang.

Tilskudd og prosjekter

Biologisk-dynamisk Forening drives med prosjektmidler og organisasjonsstøtte fra Staten. I 2017 var det en bekymringsfull tilstand lenge, fordi det var stor tvil om ordningen med organisasjonsstøtte kunne fortsette. Landbruksministrene tok til orde i media for at ordningen måtte avskaffes, og foreningens daglige leder deltok i et radioprogram på NRK der ordningen ble diskutert. Ordningen ble besluttet opprettholdt.

Foreningens økonomi

Foreningen går med et underskudd på kr 438 000 i 2017. Sett på bakgrunn av fjorårets overskudd på kr 345 000 er grunnlaget for fortsatt drift tilstede. Underskuddet skyldes avslag på viktige søknader på til sammen rundt 500 000 kroner: Kompostprosjekt på Bogstad og styrking av kjernefunksjoner.

Demeterarbeid, veiledning og gårdssamtaler

Sentralt i styrets arbeid har vært: Demetersaken, HERBA, foreningens økonomi og administrasjon og drift. Styret har også vært engasjert i utviklingen av nye kurs og fagtiltak, samt i oppfølgingen av veiledningstjenesten og gårdssamtalene.

Odd Jarle Stener Olsen og Finn Dale Iversen har vært foreningens veiledere.

Eric Brinkhof har vært engasjert av foreningen som utvikler av gårdssamtaler i henhold til avtale.

HERBA

HERBA var i 2017 en del av administrasjonens oppgaver. Dag Blakkisrud fikk funksjonen som bladets redaktør og Kaarina Borud ble redaksjonssekretær. Samtidig ble det bestemt at styret selv skulle bidra med stoff til bladet – det såkalte «styreherba» og at bladets profil skulle ta opp noe av det som har vært bladets tradisjon fra tidligere år, nemlig stoff fra foreningens arbeid, kurs, og besøk og omtale av gårder og prosjekter som foreningen for øvrig er involvert i. HERBA utkom med 3 numre i 2017.

Demeterforvaltningen

Demeterforvaltningen 2017 har bestått av Kerstin Pålsson, Inger Ivarrud, Nathaniel Mead og Finn Dale Iversen. Demeterforvaltningen har utført et viktig arbeid i år, blant annet med å etablere grunnlag for ny avtale mellom foreningen og kontrollorganet Debio. Ett medlem av DF samt et styremedlem og en ansatt deltok på det internasjonale Demetermøtet i Roma 2017.

HERBALine

Foreningens digitale formidlingsplattform HERBALine kom ut med 5 nyhetsbrev i løpet av 2017 som tok opp aktuelle tema, formidlet kurs og tilbud, samt omtaler og annet stoff til abonnentene.

Formidling på sosiale medier

Biologisk-dynamisk Forening har hatt stor aktivitet på sosiale medier. Det er nå godt over fire tusen følgere på Facebook og alle aktiviteter har blitt omtalt og fått likes og kommentarer. Det viser at biodynamisk arbeid og tenkning er aktuelt og at særlig unge mennesker reagerer

på slik informasjon på internett. En utfordring for foreningen er at det gir seg lite utslag i medlemskap på tradisjonelt vis. Det kunne derfor være all grunn til å spørre seg om medlemsmodellen trenger en oppdatering.

Økt kunnskap om biodynamiske landbruksprodukter

Dette prosjektet er foreningens paraplyprosjekt og inneholder mange faglige og andre tiltak landet over. I 2017 ble det utført en rekke tiltak i regi av prosjektet og det prosjektet bidro vesentlig til foreningens økonomi. Prosjekter ble gjennomført i Trondheim, Arendal, Kristiansand, Bergen og på østlandet.

Bondens Gull

Dette er en del av foreningens kompostprosjekt som har pågått over flere år, og som vesentlig har vært og er finansiert av Eckbos Legat.

Arbeidsmiljø og ansatte

Biologisk-dynamisk Forening har hatt 3 ansatte i 2017.

Dag Blakkisrud, daglig leder.

Elizabeth Wirsching, koordinator for BINGN, medlemsregister og kontering.

Kaarina Borud, prosjektleder for Åpen økologisk gård og markedsprosjekt.

Foreningen preges av et godt arbeidsmiljø, og det har ikke vært målbart sykefravær i 2017.

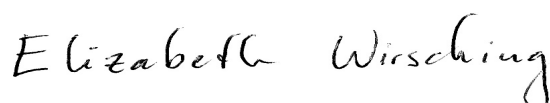
Likestilling

Biologisk-dynamisk Forening tilstreber likestilling. Det er en mann og to kvinner blant de ansatte, og i styret er det 3 menn og to kvinner.

Miljø

Driften av Biologisk-dynamisk Forening forurensar ikke det ytre miljø, og foreningens drift legger opp til innkjøp av miljøvennlige produkter, og mest mulig miljøvennlige reiser der det er mulig.

Oslo 5.3.2018

.....
Elizabeth Wirsching, styrets leder

Fundamentet

Biologisk-dynamisk Forening er en del av et internasjonalt nettverk av tilsvarende foreninger i mange land. Sammen står vi i et kontinuerlig arbeid for å utvikle en biodynamisk visjon som beskriver hva vi vil og hva vi står for. Biodynamisk landbruk bygger på Rudolf Steiners antroposofi, og spesielt på åtte foredrag fra 1924, det såkalte *Landbrukskurset*.

Landbrukskurset gir inspirasjon til hvordan et framtidig landbruk kan utformes, for å styrke helse og trivsel for planter, dyr og mennesker, og for å unngå miljø- og klimakatastrofer. I årene etter 1924 har det vært et kontinuerlig arbeid med forskning og forsøksvirksomhet og etablering av nye gårder i nær sagt alle land i verden. Dette har resultert i et solid praktisk og teoretisk fundament for biodynamisk landbruks utvikling globalt.

Visjon 2017-2020

Det overordnede målet for Biologisk-dynamisk Forening er å skape forutsetninger for at mennesker, dyr og planter kan trives og utvikle seg, og legge til rette for en fortsatt evolusjon for husdyr og kulturplanter.

Biologisk-dynamisk Forening vil søke innovative sosiale og teknologiske løsninger på de utfordringene vi ser, og arbeide for å utvikle en ny forståelse for ernæring og matkvalitet.

Vi vil skape nettverk der bondens og gårdens liv og fremtid står i sentrum for produktutvikling og markedsføring.

Biologisk-dynamisk Forening vil arbeide for at varemerket Demeter blir kjent som en garantist for produkter av høy næringsmessig og miljømessig kvalitet. En forbruker som kjøper Demeter-produkter skal vite at det betyr å støtte et landbruk som fører til varig fruktbarhet og levende matjord, og som fremmer miljøet i videste forstand.

Biologisk-dynamisk Forening står for at både bonden og forbrukeren gjennom et bevisst samarbeid om jordbruket kan nå fram til en spirituell forståelse av menneske og miljø.

Dermed kan enhver som ønsker det, bidra til miljø og utvikling i videste forstand.

Veiledning og utvikling

2017 har igjen vært et aktivt år for veiledningstjenesten. Veiledere har vært Odd Jarle Stener Olsen og Finn Dale Iversen. Det har vært kontakt med 6 ulike gårder, i løpet av året, og de vil følges opp i tiden som kommer.

De biodynamiske preparatene

Eric Brinkhof arrangerte preparatdagen på Jøssåsen i Trondheim den 16. september. Den var godt besøkt, og det er oppmuntrende at mange flere interesserer seg for preparatene og den avgjørende stilling dette arbeidet har for utviklingen av biodynamisk landbruk i framtida.

Biodynamiske preparater er til salgs gjennom foreningen. Det er basert på en idealistisk arbeide fra Loes og Eric Brinkhof, som dermed yter foreningen en stor tjeneste, både i kraft av produkter av høy kvalitet, og ved at inntekten går tilbake til foreningens arbeid.

Landbrukskurset

Antropos Forlag har utgitt av Landbrukskurset av Rudolf Steiner. Biologisk-dynamisk Forening har skrevet etterord.

Utdanning, rekruttering og ungdom

BINGN APPRENTICESHIP PROGRAM

I januar 2017 avsluttet de fire første studentene sin utdanning med en høytidelig presentasjon og diplomoverrekkelse på Skillebyholm i Järna. I de to øvrige klasser var det 21 studenter. 12 av disse gjør sin avslutning desember 2018. Nytt av året var samarbeidet med Sogn Jord- og hagebruksskole og Skillebyholm Trädgårdsutbildning.

Det ble bestemt at BINGN tar inn studenter ca. annet hvert år, dvs. at det bare er kapasitet til å ha to klasser samtidig. Samarbeidet med BDF i Danmark og Finland ble forsterket i 2017. BINGN fikk støtte av stiftelser i Danmark, Sverige og Norge.

Nettsiden og sosiale medier

Biologisk-dynamisk Forenings nettside mangler en del funksjoner, og fremstår ikke som helt oppdatert. Likevel har vi inntrykk av at nettsiden brukes, både av medlemmer og av andre interesserte. Nettsiden ble stort sett oppdatert ukentlig i løpet av 2017. www.biodynamisk.no

Aktiviteten på facebook og sosiale medier har vært sterk i 2017.

Vi er nå også synlige på Instagram under **biodynamiskforeningnorge**

Samarbeidspartnere

Foreningens samarbeidspartnere er Staten v/ Landbruks- og matdepartementet og Landbruksdirektoratet, Landbruksseksjonen ved Goetheanum, Gartneriet på Bygdø Kongsgård, Debio og DebiolInfo, Matmerk, Oikos – Økologisk Norge, Antroposofisk Selskap, Camphill Landsbystiftelse, Eckbos Legat, Dialogos, Utviklingsfondet, Spire, Solhatt m.fl.

Foreningen har også hatt nytte og glede av samarbeidet med Økologiske foregangsfylker, Norsk Landbruksrådgivning, NORSØK, NOFIMA og andre virksomheter i NØK-samarbeidet, samt Norges Bondelag og Norsk Bonde – og småbrukarlag. Bondens marked har vært en hyggelig samarbeidspartner ute på gater og torg, og for bøndene vårt har også kooperativene vært viktige samarbeidspartnere.

året 2017

FEBRUAR

14. Foredrag: "Biodynamisk landbruk fremtid og Demeter", 30 pers, Antroposofisk selskap i Trondheim

MARS

3. Urs Gamper: Beskjæring og betraktning av frukttrær, kurs på Gartneriet

7. Seminar om rå melk – Norsk Gardsost, Markus Koot holder innlegg (BdF)

15. SÅKALENDER-kurs for nybegynnere Gartneriet kl.18-20, vellykket, 16 deltagere.

25. Kurs i stell og beskjæring frukttrær Alm Østre med Urs Gamper

APRIL

- 5. Beskjæring og pleie av frukttrær, Oslo Hospital med Urs Gamper
- 24. VIPPA Nettverksmøte mellom bønder og produsenter og restauranter

MAI

7. Kuslipp Bygdø Kongsgård –BdF har infostand og salg av bøker og frø fra Solhatt

15.-18. Besøk av Reto Ingold Demeter International –møter og gårdsbesøk

JUNI

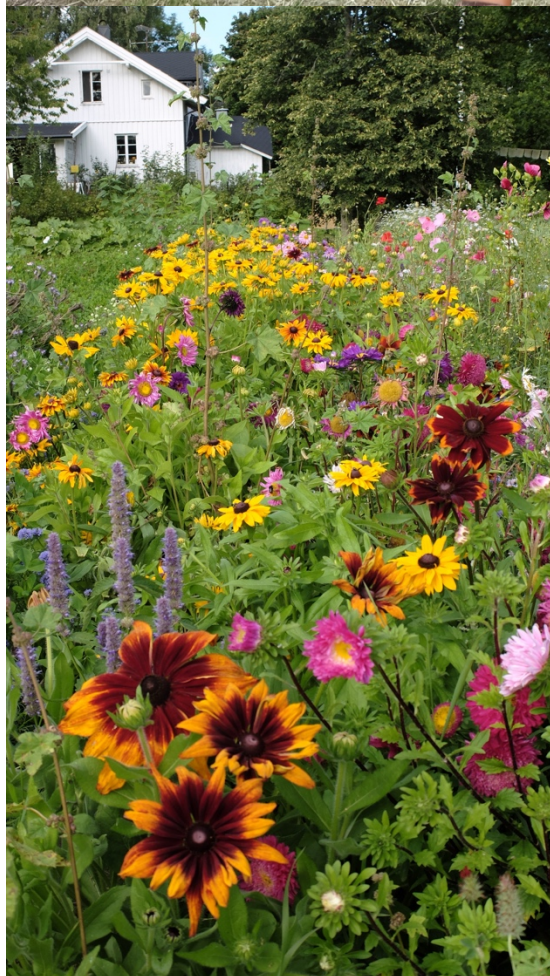
27. Komposteringsmøte Bogstad Gård med Inge Kristoffersen

Bogstad/Bymiljøetaten, Kaja/VIPPA, Urs Gamper/kompostmester, Kaarina Borud(BdF), kjørt opp matavfall, startet kompostsamarbeidet på Bogstad Gård

AUGUST

26. Åpen økologisk gård på Frilund

26. Åpen økologisk gård på Lislerud
26. Åpen økologisk gård på Lofoten Gårdsysteri

SEPTEMBER

2. Åpen økologisk gård på Sørgard'n
9. Åpen økologisk gård på Grobunn
9. Åpen økologisk gård på Skarrbo

16. Preparatdag Jøssåsen, Trondheim

© Finn Dale Iversen

16. Åpen økologisk gård på Solborg
17. Åpen økologisk gård på Uksum Gard

19. Urs Gamper/Lislerud holder foredrag om biodynamisk jordbruk
hos Heen Bygdekvinnelag, Eidsberg

ØKOUKA 22.september – 1.oktober

22. ØKOUKA i Sør-Trøndelag åpnes av Norturas direktør for Grønt Skifte, Ragnhild Nilsen, utdeling av GRASROTPRISEN, marked med økologiske og biodynamiske grønnsaker og produkter, Inspirasjonsseminar på Lilleby i Trondheim med bl.a. Alessandro Porcelli fra Cook it Raw

23. Åpen økologisk gård Vallersund Gård

ØKOUKA / Steineruka

24. Ystekurs på Skarrbo Gård, fulltegnet

24. Bondens marked i Botanisk Hage (Bergsmyrene, Ommang Søndre)
 24. Biodynamisk marked VIPPA (Solborg, Vidaråsen, Lislerud, Nordgard
 Aukrust, Alm Østre)

27. sept. "Kosmos, kuhorn og kokkers førstevalg" – foredrag i Kristiansand av
 Urs Gamper

28. sept. "Kosmos, kuhorn.." i Arendal – foredrag av Urs Gamper

28. sept. "Kosmos, kuhorn.." i Bergen, foredrag av Carl Eric Østlund på Åpen Gård på Helgeseter, Bergen

29.sept Vinsmaking av biodynamiske viner på VIPPA med Demeter-sertifiserte viner. Samarbeid med importørene Non Dos, Moestue, Vinjohn. Over 100 besøkende!

30.sept Bondens marked i Birkelunden (Bergsmyrene, Frilund, Sørgard'n, Solborg og Alm Østre)

OKTOBER

1.okt marked på Kirkebakken utenfor Kristensamfunnet. BdF infostand og Lislørud Gård selger grønnsaker.

Åpen økologisk gård Samarbeidsprosjekt med Oikos – Økologisk Norge

Åpen økologisk gård har vært arrangert siden 2011. I år var det ny rekord, med hele 10 biodynamiske gårder som ble med på Åpen økologisk gård av totalt 32 gjennomførte arrangement.

De biodynamiske gårdene som arrangerte var Vallersund, Skarrbo, Frilund, Sørgård'n, Lislud, Solborg Camphill, Alm Østre, Lofoten Gardsysteri, Grobunn og Uksum Gard. Vellykkede arrangement skapte stor glede og engasjement.

NETTVERK FOR PLANTEMANGFOLD

Arbeidet har bakgrunn i en gruppe der bl.a. Kerstin Pålsson, Jasper Kroon og Regine Andersen har vært aktive. Nettverket har oppnådd støtte fra Landbruksdirektoratet til videre innsats etter søknad fra Oikos – Økologisk Norge og har i 2017 arrangert samling på Litteraturhuset den 30.10.17. Her fra referatet:

Mandag 30. oktober arrangerte Nettverk for Plantemangfold heldagsseminar for nesten 60 deltakere. På seminaret fikk vi høre om såfrø og mangfold innen grønnsaker, både globalt og i Norge. Fra Sverige kom representanter fra den svenske organisasjonen Sesam, og vi fikk høre om erfaringer som er gjort etter 35 års arbeid med bevaring av plantemangfold gjennom blant annet kurs, frøbibliotek og frø-pop-ups. Vi fikk høre om Arche Noah i Østerrike, som har en imponerende og inspirerende organisasjon, og om erfaringer fra arbeidet med bevaring av gamle kornsorter i Norge.

Vi trenger å bruke og videreutvikle våre grønnsakssorter for å kunne dyrke økologisk mat også under framtidens klima. Motstandsdyktighet mot sykdommer, skadedyr, tørke og store mengder nedbør blir stadig viktigere. Samtidig er tilbudet av plantesorter egnet til økologisk dyrking svært begrenset i dag, og mange gamle grønnsakssorter som var brukt i Norge før i tiden, har rett og slett forsvunnet i løpet de siste tiårene. Hvor står arbeidet med sortsutvikling i Norge i dag?